

**KJOTSKI PROTOKOL K OKVIRNI
KONVENCIJI ZDRUŽENIH NARODOV O SPREMEMBI PODNEBJA**

Pogodbenice tega protokola,

ki so pogodbenice Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja, v nadaljnjem besedilu "konvencija",

so se v skladu s končnim ciljem konvencije, opredeljenim v njenem 2. členu,

ob sklicevanju na določbe konvencije,

v skladu z načeli 3. člena konvencije,

v skladu z Berlinskim mandatom, sprejetim s sklepom 1/CP.1 na prvem zasedanju Konference pogodbenic konvencije,

sporazumele:

1. člen

V tem protokolu se uporabljajo izrazi, opredeljeni v 1. členu konvencije. Poleg tega:

1. "Konferenca pogodbenic" pomeni Konferenco pogodbenic konvencije.
2. "Konvencija" pomeni Okvirno konvencijo Združenih narodov o spremembi podnebja, sprejeto 9. maja 1992 v New Yorku.
3. "Medvladni forum za spremembo podnebja" pomeni medvladni forum za spremembo podnebja, ki sta ga leta 1988 skupaj ustanovila Svetovna meteorološka organizacija in Program Združenih narodov za okolje.
4. "Montrealski protokol" pomeni Montrealski protokol o snoveh, ki škodljivo delujejo na ozonski plašč, sprejet 16. septembra 1987 v Montrealu, in kot je bil pozneje spremenjen in dopolnjen.
5. "Pogodbenice, ki so navzoče in glasujejo" pomeni pogodbenice, ki so navzoče in glasujejo za ali proti.
6. "Pogodbenica" pomeni pogodbenico tega protokola, če iz sobesedila ni razvidno drugače.
7. "Pogodbenica iz Aneksa I" pomeni pogodbenico iz Aneksa I h konvenciji, ki se lahko spremeni, ali pogodbenico, ki pošlje obvestilo v skladu s točko (g) drugega odstavka 4. člena konvencije.

2. člen

1. Vsaka pogodbenica iz Aneksa I zaradi spodbujanja trajnostnega razvoja pri izpolnjevanju svojih obveznosti za količinsko omejevanje in zmanjševanje emisij iz 3. člena:

- (a) glede na razmere v državi izvaja in/ali pripravi nove usmeritve in ukrepe, kot so:

- (i) povečanje energetske učinkovitosti na ustreznih področjih gospodarstva v državi;
- (ii) varstvo in povečanje ponorov in zbiralnikov toplogrednih plinov, ki jih ne nadzira Montrealski protokol, ob upoštevanju obveznosti iz ustreznih mednarodnih okoljskih sporazumov; spodbujanje sonaravnega gospodarjenja z gozdovi, pogoždovanja in ponovnega pogoždovanja;
- (iii) spodbujanje sonaravnih oblik kmetovanja ob upoštevanju podnebnih sprememb;
- (iv) raziskave, spodbujanje, razvoj in povečana uporaba novih in obnovljivih oblik energije, tehnologij za uskladičenje ogljikovega dioksida ter najnovejših in izboljšanih okolju primernih tehnologij;
- (v) postopno zmanjševanje ali opuščanje nepopolnosti trga, finančnih spodbud, oprostitev davkov in dajatev ter subvencij na vseh področjih, na katerih se pojavljajo emisije toplogrednih plinov v nasprotju s cilji konvencije, in uporaba tržnih ukrepov;
- (vi) spodbujanje primernih reform na ustreznih področjih, katerih cilj je spodbujanje usmeritev in ukrepov, ki omejujejo ali zmanjšujejo emisije toplogrednih plinov, ki jih ne nadzira Montrealski protokol;
- (vii) ukrepi za omejevanje in/ali zmanjševanje emisij toplogrednih plinov, ki jih ne nadzira Montrealski protokol, v prometu;
- (viii) omejevanje in/ali zmanjševanje emisij metana z zajemanjem in uporabo pri ravnanju z odpadki kakor tudi pri proizvodnji, prenosu in distribuciji energije;

(b) sodeluje z drugimi pogodbenicami, da bi se povečala posamezna in skupna učinkovitost njihovih usmeritev in ukrepov, sprejetih v skladu s tem členom na podlagi podtočke (i) točke (e) drugega odstavka 4. člena konvencije. V ta namen pogodbenice izmenjujejo izkušnje in podatke o takih usmeritvah in ukrepih, vključno z razvojem načinov za izboljšanje njihove primerljivosti, preglednosti in učinkovitosti. Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola na svojem prvem zasedanju ali čim prej po njem ob upoštevanju vseh ustreznih podatkov prouči možnosti za pospešitev takega sodelovanja.

2. Pogodbenice iz Aneksa I si prek Mednarodne organizacije za civilno letalstvo in Mednarodne pomorske organizacije prizadevajo za omejevanje ali zmanjševanje emisij toplogrednih plinov, ki jih ne nadzira Montrealski protokol, v letalskem in ladijskem prometu.

3. Pogodbenice iz Aneksa I si prizadevajo izvajati usmeritve in ukrepe iz tega člena tako, da čim bolj zmanjšajo škodljive učinke, vključno s škodljivimi učinki spremembe podnebja, vplivi na mednarodno trgovino in družbenimi, okoljskimi in gospodarskimi vplivi na druge pogodbenice, zlasti na pogodbenice države v razvoju in od teh predvsem na države, navedene v osmem in devetem odstavku 4. člena konvencije, ob upoštevanju 3. člena konvencije. Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola lahko po potrebi sprejme dodatne ukrepe za spodbujanje izvajanja določb tega odstavka.

4. Če Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola odloči, da bi bilo ob upoštevanju različnih razmer v posameznih državah in možnih učinkov koristno uskladiti posamezne usmeritve in ukrepe iz točke (a) prvega odstavka tega člena, prouči načine in sredstva za izboljšanje usklajevanja takih usmeritev in ukrepov.

3. člen

1. Pogodbenice iz Aneksa I posamič ali skupaj zagotovijo, da njihove skupne antropogene emisije ekvivalenta CO₂ toplogrednih plinov iz Priloge A ne presegajo dodeljenih količin, izračunanih v skladu z njihovo obveznostjo za količinsko omejevanje in zmanjševanje emisij iz Priloge B in v skladu z določbami tega člena, da bi v ciljnem obdobju od leta 2008 do leta 2012 zmanjšale skupne emisije teh plinov za najmanj 5 odstotkov glede na raven iz leta 1990.

2. Vsaka pogodbenica iz Aneksa I mora do leta 2005 vidno napredovati pri izpolnjevanju svojih obveznosti po tem protokolu.

3. Za izpolnjevanje obveznosti po tem členu vsake pogodbenice iz Aneksa I se uporabljajo neto spremembe emisij iz virov in vseh po ponorih odstranjenih toplogrednih plinov, ki so posledica spremembe rabe zemljišč in gozdarskih dejavnosti, omejenih na pogozdovanje, ponovno ogozdovanje in krčenje gozdov od leta 1990, ki jih neposredno povzročata človek, merjene kot preverljive spremembe zalog ogljika v vsakem ciljnem obdobju. Podatke o emisijah iz virov in po ponorih odstranjenih toplogrednih plinov, povezanih z omenjenimi dejavnostmi, je treba sporočati pregledno in preverljivo in jih pregledovati v skladu s 7. in 8. členom.

4. Pred prvim zasedanjem Konference pogodbenic kot sestanka pogodbenic tega protokola vsaka pogodbenica iz Aneksa I pripravi podatke za ugotovitev ravni njenih zalog ogljika v letu 1990 in za oceno sprememb zalog ogljika v naslednjih letih, ki jih nato obravnava pomožno telo za znanstveno in tehnološko svetovanje. Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola se na svojem prvem zasedanju ali čim prej po njem odloči za načine, pravila in smernice, kako in katere dodatne dejavnosti, ki jih povzročata človek in so povezane s spremembami emisij iz virov in po ponorih odstranjenih toplogrednih plinov v kategorijah kmetijske zemlje, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva, se dodajo ali črtajo iz dodeljenih količin za pogodbenice iz Aneksa I ob upoštevanju negotovosti, preglednosti poročanja, preverljivosti, metodološkega dela Medvladnega foruma za spremembo podnebja, nasvetov pomožnega telesa za znanstveno in tehnološko svetovanje v skladu s 5. členom in sklepov Konference pogodbenic. Taka odločitev bo veljala za drugo in naslednja ciljna obdobja. Pogodbenica lahko izbere, da bo uporabljala odločitev o omenjenih dodatnih človekovih dejavnostih v svojem prvem ciljnem obdobju, če so se izvajale po letu 1990.

5. Pogodbenice iz Aneksa I, ki so na prehodu v tržno gospodarstvo, in je bilo zanje izhodiščno leto ali obdobje določeno s sklepom 9/CP.2 Konference pogodbenic na njenem drugem zasedanju, uporabljajo za izvajanje svojih obveznosti po tem členu to izhodiščno leto ali obdobje. Vse druge pogodbenice iz Aneksa I, ki so na prehodu v tržno gospodarstvo, pa še niso poslale svojega prvega državnega poročila po 12. členu konvencije, lahko tudi uradno obvestijo Konferenco pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola, da za izpolnjevanje svojih obveznosti iz tega člena nameravajo uporabljati drugo izhodiščno leto ali obdobje kot leto 1990. Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola sklepa o sprejetju takega uradnega obvestila.

6. Ob upoštevanju šestega odstavka 4. člena konvencije Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola pogodbenicam na prehodu v tržno gospodarstvo iz Aneksa I pri izvajanju njihovih obveznosti po tem protokolu, razen obveznosti iz tega člena, dovoli določeno stopnjo prožnosti.

7. V prvem ciljnem obdobju za količinsko omejevanje in zmanjševanje emisij od leta 2008 do leta 2012 je dodeljena količina za vsako pogodbenico iz Aneksa I enaka odstotku iz Priloge B njenih skupnih antropogenih emisij ekvivalenta CO₂ toplogrednih plinov iz Priloge A v letu 1990 ali v izhodiščnem letu ali obdobju, določenem v skladu s petim odstavkom tega člena, pomnoženem s pet. Pogodbenice iz Aneksa I, za katere sta bila v letu 1990 sprememba rabe zemljišč in gozdarstvo neto vir emisij toplogrednih plinov, za izračun svoje dodeljene količine za izhodiščno leto ali obdobje vključijo skupne antropogene emisije ekvivalenta CO₂ toplogrednih plinov iz virov, zmanjšane za po ponorih odstranjene toplogredne pline v letu 1990 zaradi spremembe rabe zemljišč.

8. Za izračune iz sedmega odstavka tega člena lahko vsaka pogodbenica iz Aneksa I kot izhodiščno leto za fluorirane ogljikovodike, perfluorirane ogljikovodike in žveplov heksafluorid uporablja leto 1995.
9. Obveznosti za naslednja obdobja se za pogodbenice iz Aneksa I določijo v spremembah Priloge B k temu protokolu, ki se sprejmejo v skladu z določbami sedmega odstavka 21. člena. Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola začne obravnavati take obveznosti najmanj sedem let pred koncem prvega ciljnega obdobja iz prvega odstavka tega člena.
10. Vsaka enota zmanjšanja emisij ali kateri koli del dodeljene količine, ki ga pogodbenica dobi od druge pogodbenice v skladu z določbami 6. ali 17. člena, se prišteje k dodeljeni količini te pogodbenice.
11. Vsaka enota zmanjšanja emisij ali kateri koli del dodeljene količine, ki ga pogodbenica prenese na drugo pogodbenico v skladu z določbami 6. ali 17. člena, se odšteje od dodeljene količine te pogodbenice.
12. Vsa potrjena zmanjšanja emisij, ki jih pogodbenica dobi od druge pogodbenice v skladu z določbami 12. člena, se prištejejo k dodeljeni količini te pogodbenice.
13. Če so emisije pogodbenice iz Aneksa I v ciljnem obdobju manjše od količin, ki so ji dodeljene po tem členu, se na zahtevo te pogodbenice razlika prišteje njeni dodeljeni količini za naslednja ciljna obdobja.
14. Vsaka pogodbenica iz Aneksa I si prizadeva izvajati obveznosti iz prvega odstavka tega člena tako, da čim bolj zmanjša škodljive družbene, okoljske in gospodarske vplive na pogodbenice države v razvoju, zlasti na tiste, ki so opredeljene v osmem in devetem odstavku 4. člena konvencije. V skladu z ustreznimi sklepi Konference pogodbenic o izvajanju teh odstavkov Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola na svojem prvem zasedanju prouči, kateri ukrepi so potrebni, da se čim bolj zmanjšajo škodljivi učinki podnebnih sprememb in/ali vplivi odzivnih ukrepov na pogodbenice iz omenjenih odstavkov. Med vprašanji, ki jih je treba proučiti, so vzpostavitev financiranja, zavarovanje in prenos tehnologij.

4. člen

1. Za vse pogodbenice iz Aneksa I, ki so sklenile sporazum o tem, da bodo skupaj izpolnjevale obveznosti iz 3. člena, se šteje, da so te obveznosti izpolnile, če njihove združene skupne antropogene emisije ekvivalenta CO₂ toplogrednih plinov iz Priloge A ne presegajo njihovih dodeljenih količin, izračunanih glede na njihove obveznosti za količinsko omejevanje in zmanjševanje emisij iz Priloge B in v skladu z določbami 3. člena. V omenjenem sporazumu se določi raven emisij, dodeljena vsaki pogodbenici sporazuma.
2. Pogodbenice vsakega takega sporazuma uradno obvestijo sekretariat o pogojih sporazuma na dan deponiranja svojih listin o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi tega protokola ali o pristopu k njemu. Sekretariat nato obvesti pogodbenice in podpisnice konvencije o pogojih sporazuma.
3. Vsak tak sporazum velja za ciljno obdobje iz sedmega odstavka 3. člena.
4. Če pogodbenice delujejo skupaj v okviru regionalne organizacije za gospodarsko povezovanje in skupaj z njo, nobena sprememba sestave organizacije po sprejetju tega protokola ne vpliva na obstoječe obveznosti po tem protokolu. Kakršna koli sprememba sestave organizacije velja samo za tiste obveznosti iz 3. člena, ki se sprejmejo po taki spremembi.
5. Če pogodbenice takega sporazuma ne dosežejo celotne skupne ravni zmanjšanja emisij, je vsaka pogodbenica tega sporazuma odgovorna za svojo raven emisij, določeno v njem.

6. Če pogodbenice delujejo skupaj v okviru regionalne organizacije za gospodarsko povezovanje, ki je pogodbenica tega protokola, in skupaj z njo, je vsaka država članica posamično in skupaj z regionalno organizacijo za gospodarsko povezovanje, ki deluje v skladu s 24. členom, odgovorna za raven svojih emisij, sporočeno v skladu s tem členom, če ni dosežena celotna skupna raven zmanjšanja emisij.

5. člen

1. Vsaka pogodbenica iz Aneksa I mora najkasneje eno leto pred začetkom prvega ciljnega obdobja vzpostaviti državni sistem za ocenjevanje antropogenih emisij iz virov in po ponorih odstranjenih toplogrednih plinov, ki jih ne nadzira Montrealski protokol. Smernice za take državne sisteme, ki vključujejo metodologije iz drugega odstavka tega člena, sprejme na svojem prvem zasedanju Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola.

2. Metodologije za ocenjevanje antropogenih emisij iz virov in po ponorih odstranjenih toplogrednih plinov, ki jih ne nadzira Montrealski protokol, so metodologije, ki jih je sprejel Medvladni forum za spremembo podnebja in odobrila Konferenca pogodbenic na svojem tretjem zasedanju. Kadar se take metodologije ne uporabljajo, se uporabijo ustrezne prilagoditve metodologij, ki jih na svojem prvem zasedanju odobri Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola. Na podlagi dela, med drugim Medvladnega foruma za spremembo podnebja in nasvetov pomožnega telesa za znanstveno in tehnološko svetovanje, Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola redno pregleduje in po potrebi spremeni te metodologije in prilagoditve, pri čemer v celoti upošteva vse ustrezne sklepe Konference pogodbenic. Vsaka sprememba metodologij ali prilagoditev se lahko uporablja samo za ugotavljanje izpolnjevanja obveznosti iz 3. člena v ciljnem obdobju, določenem po tej spremembi.

3. Potenciali segrevanja ozračja, ki se uporabljajo za izračun ekvivalenta ogljikovega dioksida antropogenih emisij iz virov in po ponorih odstranjenih toplogrednih plinov iz Priloge A, so potenciali, ki jih je sprejel Medvladni forum za spremembo podnebja in potrdila Konferenca pogodbenic na svojem tretjem zasedanju. Na podlagi dela, med drugim Medvladnega foruma za spremembo podnebja in nasvetov pomožnega telesa za znanstveno in tehnološko svetovanje, Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola redno pregleduje in po potrebi spremeni potencial segrevanja ozračja za vsak tak toplogredni plin, pri čemer v celoti upošteva vse ustrezne sklepe Konference pogodbenic. Vsaka sprememba potenciala segrevanja ozračja se lahko uporablja samo za obveznosti iz 3. člena v ciljnem obdobju, določenem po tej spremembi.

6. člen

1. Za namene izpolnjevanja obveznosti iz 3. člena lahko katera koli pogodbenica iz Aneksa I prenese na katero koli drugo tako pogodbenico ali dobi od nje enote zmanjšanja emisij, ki so rezultat projektov, katerih cilj je zmanjšanje antropogenih emisij toplogrednih plinov iz virov ali povečanje antropogenega odstranjevanja toplogrednih plinov po ponorih na vseh gospodarskih področjih, če:

(a) vsak tak projekt odobrijo vključene pogodbenice,

(b) vsak tak projekt zagotovi zmanjšanje emisij iz virov ali povečanje odstranjevanja po ponorih, in sicer dodatno k tistemu, do katerega bi sicer prišlo,

(c) ne pridobi nobenih enot zmanjšanja emisij, če to ni v skladu z njenimi obveznostmi iz 5. in 7. člena, in

(d) je pridobitev enot zmanjšanja emisij dopolnilo k domačim ukrepom za izpolnjevanje obveznosti iz 3. člena.

2. Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola na svojem prvem zasedanju ali čim prej po njem pripravi dodatne smernice za izvajanje tega člena, vključno s smernicami za preverjanje in poročanje.

3. Pogodbenica iz Aneksa I lahko pooblasti pravne osebe, da na njeno odgovornost sodelujejo pri ukrepih za ustvarjanje, prenos ali pridobivanje enot zmanjšanja emisij po tem členu.

4. Če se v skladu z ustreznimi določbami 8. člena ugotovi, da ima pogodbenica iz Aneksa I težave z izpolnjevanjem zahtev iz tega člena, lahko sicer še naprej prenaša in pridobiva enote zmanjšanja emisij, vendar teh enot ne sme uporabljati za izpolnjevanje svojih obveznosti iz 3. člena, dokler ni razrešeno vprašanje, ali ravna skladno s protokolom.

7. člen

1. Vsaka pogodbenica iz Aneksa I v svoj letni seznam antropogenih emisij iz virov in po ponorih odstranjenih toplogrednih plinov, ki jih ne nadzira Montrealski protokol, ki ga predloži v skladu z ustreznimi sklepi Konference pogodbenic, vključi potrebne dodatne podatke za zagotavljanje skladnosti s 3. členom, ki se določijo v skladu s četrtem odstavkom tega člena.

2. Vsaka pogodbenica iz Aneksa I v državno poročilo, ki ga predloži po 12. členu konvencije, vključi dodatne podatke, potrebne, da dokaže izpolnjevanje svojih obveznosti po tem protokolu, ki se določijo v skladu s četrtem odstavkom tega člena.

3. Vsaka pogodbenica iz Aneksa I zahtevane podatke iz prvega odstavka tega člena predloži vsako leto, prvič pa skupaj s prvim seznamom, ki ga mora po konvenciji predložiti za prvo leto ciljnega obdobja, potem ko ta protokol začne veljati za to pogodbenico. Vsaka taka pogodbenica predloži zahtevane podatke iz drugega odstavka kot del prvega državnega poročila, ki ga mora v skladu s konvencijo predložiti, potem ko ta protokol začne veljati zanj, in po sprejetju smernic, predvidenih v četrtem odstavku tega člena. Pogostost kasnejšega pošiljanja podatkov, zahtevanih po tem členu, določi Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola ob upoštevanju vseh rokov za predložitev državnih poročil, ki jih določi Konferenca pogodbenic.

4. Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola na svojem prvem zasedanju sprejme in nato občasno pregleda smernice za pripravo zahtevanih podatkov iz tega člena ob upoštevanju smernic za pripravo državnih poročil pogodbenic iz Aneksa I, ki jih je sprejela Konferenca pogodbenic. Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola pred prvim ciljnim obdobjem določi tudi načine za obračunavanje dodeljenih količin.

8. člen

1. Podatke, ki jih v skladu s prvim odstavkom 7. člena predloži vsaka pogodbenica iz Aneksa I, pregledajo skupine izvedencev za pregledovanje v skladu z ustreznimi sklepi v skladu s smernicami Konference pogodbenic, ki jih v ta namen v skladu s četrtem odstavkom tega člena sprejme Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola. Podatke, ki jih v skladu s prvim odstavkom 7. člena predloži vsaka pogodbenica iz Aneksa I, pa pregledajo kot del vsakoletnega zbiranja in obračunavanja evidenc emisij in dodeljenih količin. Podatke, ki jih v skladu z drugim odstavkom 7. člena predloži vsaka pogodbenica iz Aneksa I, pa pregledajo tudi kot del pregleda poročil.

2. Skupine izvedencev za pregledovanje usklajuje sekretariat, sestavljajo pa jih izvedenci, izbrani izmed kandidatov, ki jih imenujejo pogodbenice konvencije, in če je to ustrezno, tudi medvladne organizacije v skladu z navodilom, ki ga v ta namen pripravi Konferenca pogodbenic.

3. Postopek pregledovanja zagotovi temeljito in vsestransko strokovno presojo vseh vidikov izvajanja za vsako pogodbenico tega protokola. Skupine izvedencev za pregledovanje pripravijo poročila za

Konferenco pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola, v katerih ocenijo, kako pogodbenice izvajajo svoje obveznosti, in ugotavljajo morebitne težave pri izpolnjevanju obveznosti in dejavnike, ki na to vplivajo. Sekretariat pošlje taka poročila vsem pogodbenicam konvencije. Sekretariat pripravi seznam vprašanj o izvajanju, ki so v teh poročilih posebej navedena, za nadaljnjo obravnavo na Konferenci pogodbenic kot sestanku pogodbenic tega protokola.

4. Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola na svojem prvem zasedanju sprejme in nato občasno pregleduje smernice za pregled izvajanja tega protokola, ki ga izvajajo skupine izvedencev za pregledovanje, ob upoštevanju ustreznih sklepov Konference pogodbenic.

5. Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola ob pomoči pomožnega telesa za izvajanje, in kadar je to ustrezno, pomožnega telesa za znanstveno in tehnološko svetovanje, obravnava:

(a) podatke, ki jih pogodbenice predložijo v skladu s 7. členom, in poročila izvedenskih pregledov, opravljenih v skladu s tem členom, in

(b) tista vprašanja o izvajanju, katerih seznam pripravi sekretariat v skladu s tretjim odstavkom tega člena, kakor tudi morebitna vprašanja pogodbenic.

6. Na podlagi obravnave podatkov iz petega odstavka tega člena Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola sprejme sklepe o vseh zadevah, potrebnih za izvajanje tega protokola.

9. člen

1. Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola občasno pregleda ta protokol z vidika najboljših razpoložljivih znanstvenih informacij in ocen spremembe podnebja in njenih učinkov kakor tudi ustreznih strokovnih, družbenih in gospodarskih informacij. Ti pregledi se usklajujejo z ustreznimi pregledi iz konvencije, zlasti s pregledi, ki se zahtevajo v skladu s točko (d) drugega odstavka 4. člena in točko (a) drugega odstavka 7. člena konvencije. Na podlagi teh pregledov Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola ustrezno ukrepa.

2. Prvi pregled se opravi na drugem zasedanju Konference pogodbenic kot sestanka pogodbenic tega protokola. Nadaljnji pregledi se opravijo v rednih časovnih presledkih in pravočasno.

10. člen

Vse pogodbenice ob upoštevanju svojih skupnih, vendar različnih odgovornosti in svojih posebnih državnih in regionalnih razvojnih prednostnih nalog, ciljev in okoliščin brez uvajanja kakršnih koli novih obveznosti za pogodbenice, ki niso v Aneksu I, vendar ob ponovni potrditvi obstoječih obveznosti iz prvega odstavka 4. člena konvencije in nadaljevanju izvajanja teh obveznosti za doseganje trajnostnega razvoja ob upoštevanju tretjega, petega in sedmega odstavka 4. člena konvencije:

(a) oblikujejo, kadar je to primerno in v okviru možnosti, stroškovno učinkovite državne, in kadar je primerno, tudi regionalne programe za izboljšanje lokalnih emisijskih faktorjev, podatkov o dejavnostih in/ali modelov, ki kažejo družbenogospodarske razmere posamezne pogodbenice za pripravo in občasno dopolnjevanje državnih evidenc antropogenih emisij iz virov in po ponorih odstranjenih toplogrednih plinov, ki jih ne nadzira Montrealski protokol, z uporabo primerljivih metodologij, ki jih odobri Konferenca pogodbenic in so v skladu s smernicami za pripravo državnih poročil, ki jih sprejme Konferenca pogodbenic;

(b) oblikujejo, izvajajo, objavljajo in redno posodablajo državne, in kadar je primerno tudi regionalne programe, ki vsebujejo ukrepe za ublažitev podnebnih sprememb in ukrepe za lažjo ustrezno prilagoditev spremembi podnebja:

(i) taki programi bi se med drugim nanašali na energetiko, promet in proizvodne

dejavnosti kakor tudi na kmetijstvo, gozdarstvo in ravnanje z odpadki. Poleg tega bi prilagoditvene tehnologije in metode za boljše prostorsko načrtovanje izboljšale prilagoditev podnebnim spremembam in

- (ii) v skladu s 7. členom pogodbenice iz Aneksa I predložijo informacije o ukrepanju po tem protokolu skupaj z državnimi programi; druge pogodbenice skušajo v svoja poročila vključiti podatke o programih, ki vsebujejo ukrepe, za katere pogodbenica meni, da bodo pomagali pri prizadevanjih, ki se nanašajo na spremembo podnebja in njene škodljive učinke, med drugim z omejevanjem povečevanja emisij toplogrednih plinov, večjim odstranjevanjem po ponorih, gradnjo lastnih zmogljivosti in prilagoditvenimi ukrepi;

(c) sodelujejo pri spodbujanju učinkovitih načinov razvoja, rabe in razširjanja ter ukrenejo vse potrebno za spodbujanje, olajševanje oziroma financiranje prenosa ali dostopa do okolju primernih tehnologij, znanja in izkušenj, prakse in postopkov, pomembnih za spremembo podnebja, zlasti v države v razvoju, skupaj s pripravo usmeritev in programov za učinkovit prenos okolju primernih tehnologij, ki so javna last ali v splošni rabi, in z ustvarjanjem takih razmer za zasebni sektor, da se pospešita in razširita prenos in dostop do okolju primernih tehnologij;

(d) sodelujejo pri znanstvenem in tehničnem raziskovanju in spodbujajo vzdrževanje in razvoj sistemov za sistematično opazovanje ter razvoj podatkovnih zbirk za zmanjšanje negotovosti v zvezi s podnebnim sistemom, škodljivimi vplivi spremembe podnebja ter z gospodarskimi in družbenimi posledicami različnih odzivnih strategij, pospešujejo graditev in krepitev lastnih zmogljivosti in sposobnosti za sodelovanje pri mednarodnih in medvladnih prizadevanjih, programih in mrežah za raziskave in sistematično opazovanje ob upoštevanju 5. člena konvencije;

(e) sodelujejo in pospešujejo na mednarodni ravni, in kadar je to primerno, v okviru obstoječe organiziranosti razvoj in izvajanje programov izobraževanja in usposabljanja skupaj s krepitvijo graditve lastnih zmogljivosti držav, zlasti človeških in institucionalnih, ter izmenjavo ali začasno premestitev osebja zaradi izobraževanja strokovnjakov na tem področju, zlasti v državah v razvoju, na državni ravni pa spodbujajo ozaveščanje javnosti in njen dostop do informacij o spremembi podnebja. Ob upoštevanju 6. člena konvencije je s pomočjo ustreznih teles konvencije treba pripraviti primerne načine za izvajanje teh dejavnosti;

(f) v svoja državna poročila vključijo podatke o programih in dejavnostih iz tega člena v skladu z ustreznimi sklepi Konference pogodbenic in

(g) pri izpolnjevanju obveznosti iz tega člena namenjajo posebno pozornost osmemu odstavku 4. člena konvencije.

11. člen

1. Pri izvajanju 10. člena pogodbenice upoštevajo določbe četrtega, petega, sedmega, osmega in devetega odstavka 4. člena konvencije.

2. Pri izvajanju prvega odstavka 4. člena konvencije v skladu z določbami tretjega odstavka 4. člena in 11. člena konvencije in s pomočjo enega ali več subjektov, ki jim je zaupano izvajanje finančnih mehanizmov konvencije, razvite države pogodbenice in druge razvite pogodbenice iz Aneksa II konvencije:

(a) priskrbijo nove in dodatne finančne vire za pokritje vseh dogovorjenih stroškov pogodbenic držav v razvoju pri izpolnjevanju obveznosti iz točke (a) prvega odstavka 4. člena konvencije, ki jih pokriva točka (a) 10. člena, in

(b) zagotavljajo tudi take finančne vire, vključno s tistimi za prenos tehnologije, ki jih

pogodbenice države v razvoju potrebujejo, da bi lahko pokrivala vse dogovorjene povečane stroške, nastale pri izpolnjevanju obveznosti iz prvega odstavka 4. člena konvencije, ki jih pokriva 10. člen, in so dogovorjeni med pogodbenico državo v razvoju in mednarodnim subjektom ali subjekti iz 11. člena konvencije v skladu s tem členom.

Pri izpolnjevanju teh obveznosti je treba upoštevati potrebo po ustreznosti in predvidljivosti pritoka denarnih sredstev in pomembnost primerne porazdelitve bremena med razvite države pogodbenice. Navodila subjektu ali subjektom, ki jim je z ustreznimi sklepi Konference pogodbenic, vključno s tistimi, ki so bili sprejeti pred sprejetjem tega protokola, zaupano izvajanje finančnega mehanizma konvencije, se smiselno uporabljajo tudi za določbe tega odstavka.

3. Razvite države pogodbenice in druge razvite pogodbenice iz Aneksa II h konvenciji lahko tudi priskrbijo, pogodbenice države v razvoju pa sprejmejo, finančne vire za izvajanje 10. člena po dvostranskih, regionalnih in drugih večstranskih poteh.

12. člen

1. V tem členu je opredeljen mehanizem čistega razvoja.

2. Namen mehanizma čistega razvoja je pomagati pogodbenicam, ki niso v Aneksu I, pri doseganju trajnostnega razvoja in prispevanju h končnemu cilju konvencije ter pomagati pogodbenicam iz Aneksa I pri doseganju skladnosti z njihovimi obveznostmi količinskega omejevanja in zmanjševanja emisij po 3. členu.

3. V okviru mehanizma čistega razvoja:

(a) imajo pogodbenice, ki niso v Aneksu I, ugodnosti iz projektnih dejavnosti, katerih rezultat je potrjeno zmanjšanje emisij, in

(b) lahko pogodbenice iz Aneksa I uporabljajo potrjeno zmanjšanje emisij iz takih projektnih dejavnosti kot del izpolnitve obveznosti za količinsko omejevanje in zmanjševanje emisij iz 3. člena, ki jih določi Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola.

4. Mehanizem čistega razvoja spada v pristojnost in pod vodstvo Konference pogodbenic kot sestanka pogodbenic tega protokola in ga nadzoruje izvršilni odbor mehanizma čistega razvoja.

5. Zmanjšanje emisij, ki je rezultat vsake projektne dejavnosti, potrdijo operativni subjekti, ki jih imenuje Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola, na podlagi:

(a) prostovoljnega sodelovanja, ki ga odobri vsaka sodelujoča pogodbenica;

(b) dejanskih, merljivih in dolgoročnih koristi v zvezi z blažitvijo spremembe podnebja in

(c) dodatnega zmanjšanja emisij, poleg tistega, do katerega bi prišlo brez potrjene projektne dejavnosti.

6. Mehanizem čistega razvoja po potrebi pomaga pri pripravi financiranja potrjenih projektnih dejavnosti.

7. Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola na svojem prvem zasedanju pripravi načine in postopke za zagotavljanje preglednosti, učinkovitosti in odgovornosti z neodvisno revizijo ter preverjanjem in potrjevanjem projektnih dejavnosti.

8. Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola zagotovi, da se delež prihodkov iz potrjenih projektnih dejavnosti uporabi za pokrivanje upravnih stroškov kakor tudi za pomoč pogodbenicam državam v razvoju, ki so posebej občutljive za škodljive učinke spremembe podnebja, pri kritju njihovih stroškov prilagajanja.

9. V okviru mehanizma čistega razvoja kakor tudi v dejavnostih iz točke (a) tretjega odstavka tega člena in pri pridobivanju potrjenih zmanjšanj emisij lahko sodelujejo zasebni in/ali javni subjekti in zanje veljajo vsa navodila izvršilnega odbora mehanizma čistega razvoja.

10. Potrjena zmanjšanja emisij, pridobljena v obdobju od leta 2000 do začetka prvega ciljnega obdobja, se lahko uporabijo kot pomoč pri doseganju skladnosti v prvem ciljnem obdobju.

13. člen

1. Konferenca pogodbenic kot najvišje telo konvencije deluje kot sestanek pogodbenic tega protokola.

2. Pogodbenice konvencije, ki niso pogodbenice tega protokola, lahko kot opazovalke sodelujejo na katerem koli zasedanju Konference pogodbenic kot sestanka pogodbenic tega protokola. Kadar Konferenca pogodbenic deluje kot sestanek pogodbenic tega protokola, lahko sklepe po tem protokolu sprejemajo samo tiste pogodbenice, ki so pogodbenice tega protokola.

3. Kadar Konferenca pogodbenic deluje kot sestanek pogodbenic tega protokola, vsakega člana biroja Konference pogodbenic, ki predstavlja pogodbenico konvencije, a hkrati ni pogodbenica tega protokola, nadomesti dodatni član, ki ga izvolijo med seboj pogodbenice tega protokola.

4. Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola redno pregleduje izvajanje tega protokola in v okviru svojih pooblastil sprejema odločitve, potrebne za njegovo učinkovito izvajanje. Opravlja naloge, ki jih ima v skladu s tem protokolom, in:

(a) presoja na podlagi vseh informacij, ki so ji na voljo v skladu z določbami tega protokola, kako pogodbenice izvajajo ta protokol, vsestranske učinke ukrepov, sprejetih v skladu s tem protokolom, zlasti okoljske, gospodarske in družbene, kakor tudi njihov skupni vpliv in napredek pri doseganju cilja konvencije;

(b) občasno pregleda obveznosti pogodbenic po tem protokolu, pri čemer glede na cilj konvencije ustrezno pozornost namenja pregledom, ki jih zahtevata točka (d) drugega odstavka 4. člena in drugi odstavek 7. člena konvencije, izkušnjam, pridobljenim pri njenem izvajanju, in razvoju znanstvenega in tehnološkega znanja ter v zvezi s tem proučuje in sprejema redna poročila o izvajanju tega protokola;

(c) spodbuja in omogoča lažjo izmenjavo informacij o ukrepih, ki jih sprejmejo pogodbenice v zvezi s spremembo podnebja ter njenimi učinki, ob upoštevanju različnih okoliščin, odgovornosti in sposobnosti pogodbenic ter njihovih obveznosti po tem protokolu;

(d) na zahtevo dveh ali več pogodbenic olajšuje usklajevanje ukrepov, ki so jih sprejele za reševanje spremembe podnebja ter njenih učinkov, in pri tem upošteva različne okoliščine, odgovornosti in usposobljenost pogodbenic ter njihove obveznosti po tem protokolu;

(e) v skladu s ciljem konvencije in določbami protokola in ob popolnem upoštevanju ustreznih sklepov Konference pogodbenic spodbuja in usmerja razvoj in občasno izboljšanje primerljivih metodologij za učinkovito izvajanje tega protokola, ki jih mora potrditi Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola;

(f) daje priporočila o vseh zadevah, potrebnih za izvajanje tega protokola;

(g) išče načine zbiranja dodatnih finančnih virov v skladu z drugim odstavkom 11. člena;

(h) ustanovi taka pomožna telesa, kot meni, da so potrebna za izvajanje tega protokola;

(i) išče in uporablja, kadar je to primerno, storitve in sodelovanje ter informacije pristojnih mednarodnih organizacij in medvladnih ter nevladnih teles in

(j) opravlja druge naloge, potrebne za izvajanje tega protokola, in prouči vse naloge, ki izhajajo iz sklepa Konference pogodbenic.

5. Poslovnik Konference pogodbenic in finančni postopki, ki se uporabljajo v okviru konvencije, se smiselno uporabljajo tudi za ta protokol, razen če Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola s soglasjem ne odloči drugače.

6. Prvo zasedanje Konference pogodbenic kot sestanka pogodbenic tega protokola skliče sekretariat hkrati s prvim zasedanjem Konference pogodbenic po dnevu začetka veljavnosti tega protokola. Pozneje potekajo redna zasedanja Konference pogodbenic kot sestanka pogodbenic tega protokola vsako leto in skupaj z rednimi zasedanji Konference pogodbenic, razen če Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola ne odloči drugače.

7. Izredna zasedanja Konference pogodbenic kot sestanka pogodbenic tega protokola se skličejo takrat, ko Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola meni, da je to potrebno, ali na pisno zahtevo katere koli pogodbenice, če tako zahtevo v šestih mesecih po tem, ko sekretariat pošlje obvestilo pogodbenicam, podpre vsaj ena tretjina pogodbenic.

8. Organizacija združenih narodov, njene specializirane agencije in Mednarodna agencija za atomsko energijo kot tudi vse njihove države članice ali opazovalke, ki niso pogodbenice konvencije, so lahko zastopane na zasedanjih Konference pogodbenic kot sestanka pogodbenic tega protokola kot opazovalke. Vsako državno ali mednarodno, vladno ali nevladno telo ali agencija, usposobljena za zadeve, ki jih ureja ta protokol, ki je obvestila sekretariat, da želi biti zastopana na zasedanju Konference pogodbenic kot sestanka pogodbenic tega protokola kot opazovalka, lahko to postane, če temu ne nasprotuje najmanj ena tretjina navzočih pogodbenic. Za sprejetje in sodelovanje opazovalk velja poslovnik iz petega odstavka tega člena.

14. člen

1. Sekretariat, ustanovljen na podlagi 8. člena konvencije, je tudi sekretariat tega protokola.

2. Drugi odstavek 8. člena konvencije o nalogah sekretariata in tretji odstavek 8. člena konvencije o ureditvi za njegovo delovanje se smiselno uporabljata za ta protokol. Sekretariat opravlja tudi naloge, ki so mu naložene s tem protokolom.

15. člen

1. Pomožno telo za znanstveno in tehnološko svetovanje ter pomožno telo za izvajanje, ustanovljeni na podlagi 9. in 10. člena konvencije, sta tudi pomožno telo za znanstveno in tehnološko svetovanje ter pomožno telo za izvajanje tega protokola. Določbe v zvezi z delovanjem teh teles iz konvencije veljajo smiselno tudi za ta protokol. Seje pomožnega telesa za znanstveno in tehnološko svetovanje ter pomožnega telesa za izvajanje tega protokola potekajo skupaj s sejami pomožnega telesa za znanstveno in tehnološko svetovanje ter pomožnega telesa za izvajanje konvencije.

2. Pogodbenice konvencije, ki niso pogodbenice tega protokola, lahko sodelujejo na kateri koli seji pomožnih teles kot opazovalke. Kadar pomožni telesi delujeta kot pomožni telesi tega protokola, sprejemajo sklepe po tem protokolu samo tiste pogodbenice, ki so pogodbenice tega protokola.

3. Kadar pomožni telesi, ustanovljeni na podlagi 9. in 10. člena konvencije, opravljata naloge v zvezi z zadevami iz tega protokola, vsakega člana birojev teh pomožnih teles, ki zastopa pogodbenico konvencije, ki takrat ni pogodbenica tega protokola, nadomesti dodatni član, ki ga izvolijo med seboj pogodbenice protokola.

16. člen

Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola v skladu z ustreznimi sklepi, ki jih sprejme Konferenca pogodbenic, čim prej prouči možnost uporabe večstranskega posvetovalnega postopka iz 13. člena konvencije tudi za ta protokol in ga v ta namen ustrezno spremeni. Kateri koli večstranski posvetovalni postopek, ki se uporablja za ta protokol, ne sme vplivati na postopke in mehanizme, vzpostavljene v skladu z 18. členom.

17. člen

Konferenca pogodbenic določi ustrezna načela, načine, pravila in smernice, zlasti za preverjanje in potrjevanje, poročanje ter odgovornost pri trgovanju z emisijami. Pogodbenice iz Priloge B lahko za izpolnjevanje svojih obveznosti iz 3. člena sodelujejo pri trgovanju z emisijami. Vsako tako trgovanje dopolnjuje domače ukrepe za izpolnjevanje obveznosti količinskega omejevanja in zmanjševanja emisij iz omenjenega člena.

18. člen

Konferenca pogodbenic kot sestanek pogodbenic tega protokola na svojem prvem zasedanju odobri ustrezne in učinkovite postopke in mehanizme za določanje in reševanje primerov neskladnosti z določbami tega protokola, vključno s pripravo ponazoritvenega seznama posledic, ob upoštevanju vzroka, vrste, stopnje in pogostosti neskladnosti. Vsi postopki in mehanizmi iz tega člena, ki imajo obvezujoče posledice, se sprejmejo po postopku za sprejetje sprememb tega protokola.

19. člen

Določbe 14. člena konvencije o reševanju sporov se smiselno uporabljajo tudi za ta protokol.

20. člen

1. Vsaka pogodbenica lahko predlaga spremembe tega protokola.

2. Spremembe tega protokola se sprejmejo na rednem zasedanju Konference pogodbenic kot sestanka pogodbenic tega protokola. Besedilo katere koli predlagane spremembe tega protokola sekretariat pošlje vsem pogodbenicam najmanj šest mesecev pred zasedanjem, na katerem naj bi jo sprejeli. Sekretariat pošlje besedilo predlagane spremembe tudi pogodbenicam in podpisnicam konvencije in v vednost depozitarju.

3. Pogodbenice si po svojih močeh prizadevajo doseči sporazum o vsaki predlagani spremembi tega protokola s soglasjem. Če so izčrpane vse možnosti za soglasje in sporazum ni dosežen, se kot zadnja

možnost sprememba sprejme s tričetrtinsko večino glasov vseh pogodbenic, ki so na zasedanju navzoče in glasujejo. Sprejeto spremembo pošlje sekretariat depozitarju, ki jo nato razpošlje vsem pogodbenicam v sprejetje.

4. Listine o sprejetju spremembe se deponirajo pri depozitarju. Sprememba, sprejeta v skladu s tretjim odstavkom tega člena, začne veljati za tiste pogodbenice, ki so jo sprejele, devetdeseti dan po dnevu, ko je depozitar prejel listine o sprejetju najmanj treh četrtin pogodbenic tega protokola.

5. Za vsako drugo pogodbenico začne sprememba veljati devetdeseti dan po dnevu, ko je ta pogodbenica pri depozitarju deponirala svojo listino o sprejetju te spremembe.

21. člen

1. Priloge k temu protokolu so njegov sestavni del in če ni izrecno drugače določeno, je sklicevanje na ta protokol hkrati tudi sklicevanje na vse njegove priloge. Vse priloge, sprejete po začetku veljavnosti tega protokola, so omejene na sezname, obrazce in drugo opisno gradivo znanstvene, tehnične, postopkovne ali upravne narave.

2. Vsaka pogodbenica lahko da predloge za prilogo k temu protokolu in lahko predlaga spremembe njegovih prilog.

3. Priloge k temu protokolu in spremembe njegovih prilog se sprejmejo na rednem zasedanju Konference pogodbenic kot sestanka pogodbenic tega protokola. Sekretariat pošlje besedilo vsake predlagane priloge ali njene spremembe pogodbenicam najmanj šest mesecev pred zasedanjem, na katerem naj bi ga sprejeli. Sekretariat pošlje besedilo predlagane priloge ali njene spremembe tudi pogodbenicam in podpisnicam konvencije ter v vednost depozitarju.

4. Pogodbenice si po svojih najboljših močeh prizadevajo doseči sporazum o vsaki predlagani prilogi ali njeni spremembi s soglasjem. Če so vsa prizadevanja za soglasje izčrpana in sporazum ni dosežen, se kot zadnja možnost priloga ali njena sprememba sprejme s tričetrtinsko večino glasov pogodbenic, ki so na zasedanju navzoče in glasujejo. Sekretariat pošlje sprejeto prilogo ali njeno spremembo depozitarju, ki jo razpošlje vsem pogodbenicam v sprejetje.

5. Priloga ali njena sprememba, razen Priloge A ali B, sprejeta v skladu s tretjim in četrtem odstavkom tega člena, začne veljati za vse pogodbenice tega protokola šest mesecev po dnevu, ko jih je depozitar obvestil o sprejetju priloge ali njene spremembe, razen za tiste pogodbenice, ki so v tem obdobju uradno pisno obvestile depozitarja, da ne sprejmejo priloge ali njene spremembe. Za pogodbenice, ki svoje uradno obvestilo o nesprejetju umaknejo, začne priloga ali njena sprememba veljati devetdeseti dan po dnevu, ko je depozitar prejel umik takega uradnega obvestila.

6. Če je za sprejetje priloge ali njene spremembe potrebna tudi sprememba tega protokola, taka priloga ali njena sprememba ne začne veljati, dokler ne začne veljati sprememba tega protokola.

7. Spremembe prilog A in B tega protokola se sprejmejo in začnejo veljati v skladu s postopkom, določenim v 20. členu, pri čemer se vsaka sprememba Priloge B sprejme samo s pisnim soglasjem pogodbenice, na katero se nanaša.

22. člen

1. Vsaka pogodbenica ima en glas, razen v primeru iz drugega odstavka tega člena.

2. Regionalne organizacije za gospodarsko povezovanje lahko v zadevah, ki so v njihovi pristojnosti, uresničujejo svojo pravico do glasovanja s številom glasov, ki je enako številu njihovih držav članic, ki so pogodbenice tega protokola. Taka organizacija ne sme uresničevati svoje pravice do glasovanja, če

katera koli njena država članica uresničuje svojo pravico, in obratno.

23. člen

Depozitar tega protokola je generalni sekretar Združenih narodov.

24. člen

1. Ta protokol je na voljo za podpis in ga države in regionalne organizacije za gospodarsko povezovanje, ki so pogodbenice konvencije, ratificirajo, sprejmejo ali potrdijo. Za podpis je na voljo od 16. marca 1998 do 15. marca 1999 na sedežu Združenih narodov v New Yorku. Protokol je na voljo za pristop od dneva po datumu, ko je končano podpisovanje. Listine o ratifikaciji, sprejetju, potrditvi ali pristopu se deponirajo pri depozitarju.

2. Če postane pogodbenica tega protokola regionalna organizacija za gospodarsko povezovanje, ne da bi bila hkrati pogodbenica katera od njenih držav članic, zanjo veljajo vse obveznosti iz tega protokola. Za take organizacije, v katerih je ena ali več držav članic pogodbenica tega protokola, velja, da se organizacija in njene države članice odločijo o odgovornosti vsake posebej za izpolnjevanje obveznosti po tem protokolu. V takih primerih organizacija in države članice niso upravičene hkrati uresničevati pravic iz tega protokola.

3. V svojih listinah o ratifikaciji, sprejetju, potrditvi ali pristopu regionalne organizacije za gospodarsko povezovanje izjavijo, kakšen je obseg njihovih pristojnosti v zadevah, ki jih ureja ta protokol. Te organizacije morajo tudi obvestiti depozitarja o vsaki pomembnejši spremembi obsega svojih pristojnosti, nato pa depozitar o tem obvesti pogodbenice.

25. člen

1. Ta protokol začne veljati devetdeseti dan po dnevu, ko je najmanj 55 pogodbenic konvencije, med katerimi so pogodbenice iz Aneksa I, ki so skupaj odgovorne za najmanj 55 odstotkov skupnih emisij ogljikovega dioksida v letu 1990 v pogodbenicah iz Aneksa I, deponiralo svoje listine o ratifikaciji, sprejetju, potrditvi ali pristopu.

2. V tem členu "skupne emisije ogljikovega dioksida v letu 1990 v pogodbenicah iz Aneksa I" pomeni količino, ki jo do dneva sprejetja tega protokola sporočijo pogodbenice iz Aneksa I v svojem prvem državnem poročilu, predloženem v skladu z 12. členom konvencije.

3. Za vsako državo ali regionalno organizacijo za gospodarsko povezovanje, ki ratificira, sprejme ali potrdi ta protokol ali k njemu pristopi po izpolnitvi pogojev iz prvega odstavka tega člena za začetek veljavnosti, začne ta protokol veljati devetdeseti dan po dnevu, ko je deponirala svojo listino o ratifikaciji, sprejetju, potrditvi ali pristopu.

4. Za namene tega člena se nobena listina, ki jo deponira regionalna organizacija za gospodarsko povezovanje, ne šteje kot dodatna k listinam, ki jih deponirajo države članice te organizacije.

26. člen

K temu protokolu niso dopustni nobeni pridržki.

27. člen

1. Kadar koli po treh letih od dneva, ko je za pogodbenico protokol začel veljati, ga ta pogodbenica lahko odpove s pisnim uradnim obvestilom depozitarju.
2. Vsaka taka odpoved začne veljati po poteku enega leta od dneva, ko je depozitar prejel uradno obvestilo o odpovedi, ali s poznejšim datumom, ki je lahko naveden v uradnem obvestilu o odpovedi.
3. Za vsako pogodbenico, ki odpove konvencijo, se šteje, da je odpovedala tudi ta protokol.

28. člen

Izvirnik tega protokola, katerega besedila v angleščini, arabščini, francoščini, kitajščini, ruščini in španščini so enako verodostojna, se hrani pri generalnem sekretarju Združenih narodov.

SESTAVLJENO v Kjotu enajstega decembra tisoč devetsto sedemindvetdeset.

V POTRDITEV TEGA so podpisani, ki so bili za to pravilno pooblaščen, na navedene datume podpisali ta protokol.

Priloga A

Toplogredni plini

Ogljikov dioksid (CO₂)
Metan (CH₄)
Didušikov oksid (N₂O)
Fluorirani ogljikovodiki (HFC)
Perfluorirani ogljikovodiki (PFC)
Žveplov heksafluorid (SF₆)

Področja/viri

Energija

- Izgorevanje goriv
  - Energetika
  - Proizvodnja in gradbeništvo
  - Promet
  - Druga področja
  - Drugo
- Ubežne emisije iz goriv
  - Trdna goriva
  - Nafta in naravni plin
  - Drugo

Industrijski procesi

- Mineralni proizvodi
- Kemična industrija
- Metalurgija
- Druga proizvodnja
- Proizvodnja halogeniranih ogljikovodikov in žveplovega heksafluorida
- Poraba halogeniranih ogljikovodikov in žveplovega heksafluorida
- Drugo

Uporaba topil in drugih izdelkov

Kmetijstvo

- Črevesna fermentacija
- Ravnanje z gnojem
- Gojenje riža
- Kmetijska zemljišča
- Predpisano požiganje savan
- Požiganje kmetijskih ostankov na poljih
- Drugo

Odpadki

- Odlaganje trdnih odpadkov na zemljo
- Ravnanje z odpadno vodo
- Sežiganje odpadkov
- Drugo

Priloga B

Pogodbenica

Obveznost količinskega omejevanja ali zmanjševanja emisij

(odstotek glede na izhodiščno leto ali obdobje)

Avstralija	108
Avstrija	92
Belgija	92
Bolgarija*	92
Kanada	94
Hrvaška*	95
Češka republika*	92
Danska	92
Estonija*	92
Evropska skupnost	92
Finska	92
Francija	92
Nemčija	92
Grčija	92
Madžarska*	94
Islandija	110
Irska	92
Italija	92
Japonska	94
Latvija*	92
Lihtenštajn	92
Litva*	92
Luksemburg	92
Monako	92
Nizozemska	92
Nova Zelandija	100
Norveška	101
Poljska*	94
Portugalska	92
Romunija*	92
Ruska federacija*	100
Slovaška*	92
Slovenija*	92
Španija	92
Švedska	92
Švica	92
Ukrajina*	100
Združeno kraljestvo Velika Britanija in Severna Irska	92
Združene države Amerike	93

*Države, ki so na prehodu v tržno gospodarstvo.